

ՎԱՋԵ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

ՀՀ պետական կառավարման ակադեմիայի
իրավագիտության ամբիոնի հայցորդ

ՀՀ ՕՐԵՆՍԳԻՐ ԵՎ ԴԱՏԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՓՈԽՀԱՐԱՐԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՄ

Հողվածում ներկայացված են օրենսդիր և դատական իշխանությունների փոխհարաբերությունների այն հիմնախնդիրները, որոնք առկա են Հայաստանի Հանրապետությունում գործող խորհրդարանական կառավարման համակարգի պայմաններում: Խորհրդարանական կառավարման ձևի պայմաններում ուսումնասիրվել է օրենսդիր իշխանության ակտիվ դերակատարությունն՝ ուղղված դատական իշխանության կազմակերպման, կազմավորման և գործառնության օրենսդրական հիմքերի սահմանադրական կարգավորումներին:

Անդրադարձ է կատարվում Բարձրագույն դատական խորհրդի անդամների և Սահմանադրական դատարանի դատավորների ընտրությանը, ինչպես նաև Վճռաբեկ դատարանի դատավորների նշանակման գործող իրավակարգավորումներին և առկա խնդիրներին: Կարևորվել է ՀՀ օրենսդիր և դատական իշխանության մարմինների միջև փոխգործակցող կապի խորացումը՝ պետական իշխանության լիարժեք և արդյունավետ գործադրումն ապահովելու նպատակով:

Հիմնարաներ – օրենսդիր իշխանություն, դատական իշխանություն, դատավոր, խորհրդարանական կառավարման համակարգ, Բարձրագույն դատական խորհուրդ, Ազգային ժողով:

Յուրաքանչյուր իրավական պետությունում դատական իշխանության կազմակերպման և անկախության սահմանադրաիրավական հիմնական սկզբունքների երաշխավորումն ու գործադրումը ապահովում է դատական համակարգի պաշտպանվածությունը պետական իշխանության տարաբնույթ ազդեցություններից, դատական համակարգի անկախությունն ու դիմամիկ կայունությունը, և այդ համակարգի տարրերի միջև փոխհամաձայնեցված ներդաշնակությունը: Դատական իշխանությունը պետական իշխանության ինքնուրույն և անկախ ճյուղ է, որը պատկանում է բացառապես պետական հատուկ մարմիններին՝ դատարաններին, կոչված է հատուկ դատավարական կարգով լուծելու իրավական բնույթ ունեցող սոցիալական կոնֆլիկտները, այսինքն՝ իրականացնելու արդարադատություն¹: Դատական իշխանության կայացվածության առումով բավականին արդիական է Ռ.Ռ. Սալիմզյանովայի այն տեսակետը, որ դատական իշխանության անկախության և ինքնուրույնության սկզբունքի իրացվածության աստիճանը իրավական պետության կայացածության և ժողովրդավարական իրավաքաղաքական ռեժիմի ցուցանիշն է²:

Հայաստանի Հանրապետությունում 2015 թվականի սահմանադրական բարեփոխումների ընթացքում ուշադրության կենտրոնում են եղել նաև դատական իշխանությանն առնչվող սահմանադրական կարգավորումների հիմնահարցերը: Մաս-

նավորապես՝ Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական բարեփոխումների հայեցակարգում(այսուհետ՝ Հայեցակարգ) նշվում է, որ միայն գործառութային, կառուցակարգային, նյութական ու սոցիալական անհրաժեշտ ու բավարար անկախությամբ օժտված դատական իշխանությունը կարող է երկրում իրավունքի գերակայության, արդյունավետ արդարադատության և արդար դատաքննության երաշխավոր հանդիսանալ: Սակայն, վերջին տարիներին, հասարակության իրավագիտակցության բարձրացման, քաղաքացիական հասարակության զարգացման պայմաններում, այս ոլորտում բացահայտվել կամ ընդգծվել են մի շարք առանցքային խնդիրներ, որոնք ժողովրդավարական և իրավական պետությունների լավագույն ավանդույթներին համահունչ արդյունավետ լուծումներ են պահանջում հենց Սահմանադրության մակարդակով³: Դատական իշխանության կազմակերպման և գործունեության իրավական հիմքերը ամրագրվել են վերջին սահմանադրական փոփոխություններում՝ պայմաններ ստեղծելով ձևավորելու բավարար անկախությամբ օժտված ինքնուրույն մարմին:

Հայաստանի Հանրապետությունում դատական իշխանության՝ որպես իշխանությունների բաժանման և հավասարակշռման սահմանադրական համակարգում կայունացնող ու հավասարակշռող մարմնի, կազմակերպման և գործունեության սահմանադրաիրավական հիմնախնդիրները ուղղակի-

www.ardaradutyjournal.com

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

որեն կապված են օրենսդիր իշխանությունն իրականացնող մարմնի՝ Ազգային ժողովի առանձնահատուկ և ակտիվ դերակատարման հետ:

Սահմանադրական փոփոխությունների արդյունքում՝ հստակ ամրագրվեց Ազգային ժողովի ակտիվ դերակատարությունը: Մասնավորապես՝ Ազգային ժողովի դերը առաջին հերթին կայանում է նրանում, որ, կոնկրետացնելով սահմանադրական դրույթները, հենց նա է ձևավորում դատական իշխանության կազմակերպման, կազմավորման և գործառնության օրենսդրական հիմքերը: Սահմանադրության մեջ նաև հստակ ամրագրում է ստացել Բարձրագույն դատական խորհրդի (այսուհետ՝ ԲԴԽ) կազմի և կազմավորման, Սահմանադրական դատարանի դատավորների ընտրության, ինչպես նաև Վճռաբեկ դատարանի դատավորների նշանակման կարգերի վերաբերյալ սահմանադրական լուծումները: Պետք է նշել այն հանգամանքը, որ սահմանադրական փոփոխություններով կարևորվեց Բարձրագույն դատական խորհրդի՝ որպես դատական իշխանության անկախության ապահովման երաշխավորի, գործունեության արդյունավետության սահմանադրական երաշխիքները: Դատական խորհուրդների կամ դրանց համարժեք մարմինների ստեղծումը տարբեր երկրներում յուրովի լուծումներ են ստացել: Սակայն, Վենետիկի հանձնաժողովը, տարբեր իրավական համակարգերի բազմազանությունը նկատի ունենալով, այնուամենայնիվ, առաջարկում է, որ բոլոր պետությունները, որոնք ղեռնա նման խորհուրդներ չունեն՝ քայլեր ձեռնարկեն այդպիսիք ստեղծելու ուղղությամբ⁴:

Տարբեր երկրներում գոյություն ունեցող դատական խորհուրդների կազմավորման իրավական հիմքերը հաշվի առնելով՝ պետք է նշել, որ ամենահաջողված մոդելներն են համարվում այնպիսիները, որոնցում ներկայացված են պետական և քաղաքացիական հասարակության գործիչները⁵:

ՀՀ Սահմանադրության 173-րդ հոդվածում ամրագրված է, որ Բարձրագույն դատական խորհուրդն անկախ պետական մարմին է, որը երաշխավորում է դատարանների և դատավորների անկախությունը: Գործող սահմանադրական կարգավորման պայմաններում Բարձրագույն դատական խորհուրդը, ըստ էության, ՀՀ արդարադատության խորհրդի իրավահաջորդը լինելով, փորձել է ստանձնել առավելագույն կայունացնող դեր, և զերծ պահել դատական իշխանությանը ցանկացած ոչ իրավաչափ միջամտությունից և ներգործությունից: Այս պնդման համար հիմք կարող է հանդիսանալ նաև այն հանգամանքը, որ համաձայն

Սահմանադրության 175-րդ հոդվածի 1-ին մասի 9-րդ կետի՝ Բարձրագույն դատական խորհուրդն է հաստատում իր, ինչպես նաև դատարանների ծախսերի նախահաշիվները և ներկայացնում Կառավարություն՝ օրենքով սահմանված կարգով պետական բյուջեի նախագծում ընդգրկելու համար: Վենետիկի հանձնաժողովը այս հարցի հետ կապված՝ հայտնել է այն դիրքորոշումը, որ Բարձրագույն դատական խորհուրդը կարող է լինել դատական իշխանության ներկայացուցիչը բյուջետային գործընթացում՝ բյուջեի նախագիծ կազմելով և իրավասու մարմնին առաջարկ ներկայացնելով⁶: Հաշվի առնելով, որ դատական իշխանության անկախությունը ուղղակիորեն կապված է նաև ֆինանսավորման հետ՝ կարծում ենք, որ ճիշտ է այդ լիազորությունը սահմանադրորեն Բարձրագույն դատական խորհրդին վերապահելը:

2005 թվականի նոյեմբերի 27-ի Սահմանադրության փոփոխություններով՝ 94.1-րդ հոդվածի համաձայն՝ ՀՀ արդարադատության խորհրդի կազմի մեջ մտնում էին Հայաստանի Հանրապետության դատավորների ընդհանուր ժողովի կողմից գաղտնի քվեարկությամբ, հինգ տարի ժամկետով, օրենքով սահմանված կարգով ընտրված ինը դատավորներ, Հանրապետության Նախագահի և Ազգային ժողովի կողմից նշանակված երկուական իրավաբան-գիտնականներ: 2015 թվականի դեկտեմբերի 6-ի փոփոխություններով Սահմանադրության 174-րդ հոդվածի կարգավորումների համաձայն՝ Բարձրագույն դատական խորհուրդը կազմված է տասն անդամից: Բարձրագույն դատական խորհրդի հինգ անդամներին ընտրում է դատավորների ընդհանուր ժողովը՝ դատավորի առնվազն տասը տարվա փորձառություն ունեցող դատավորների կազմից: Բարձրագույն դատական խորհրդի մյուս հինգ անդամներին ընտրում է Ազգային ժողովը՝ պատգամավորների ընդհանուր թվի ձայների առնվազն երեք հինգերորդով, միայն Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի հանդիսացող, ընտրական իրավունք ունեցող, բարձր մասնագիտական որակներով և մասնագիտական աշխատանքի առնվազն տասնհինգ տարվա փորձառությամբ իրավաբան-գիտնականների և այլ հեղինակավոր իրավաբանների թվից: Ազգային ժողովի կողմից ընտրված անդամը չի կարող լինել դատավոր (Սահ. հոդ. 174-րդ): Քննարկվող հոդվածի 7-րդ մասով նաև սահմանվում է, որ Բարձրագույն դատական խորհուրդն իր կազմից Դատական օրենսգրքով սահմանված ժամկետով և կարգով ընտրում է խորհրդի նախագահ՝ հաջորդաբար դատավորների ընդհանուր ժողովի և Ազգային ժողովի

կողմից ընտրված անդամներից: Նախորդ սահմանադրական կարգավորումներով Արդարադատության խորհրդի նիստերը հրավիրում և վարում էր ՀՀ վճռաբեկ դատարանի նախագահը, ինչը, մեր կարծիքով, բավականին վիճահույց էր: Չնայած այն հանգամանքին, որ երկրի բարձրագույն ատյանի ղեկավարը Արդարադատության խորհրդում չունեի քվեարկության իրավունք, այնուամենայնիվ, խորհրդի ներքին անկախության երաշխավորման տեսանկյունից ոչ իրավաչափ ներգործության վտանգ էր պարունակում: Մեր համոզմամբ, ԲԳԽ-ի նախագահի ընտրության ներկա սահմանադրական լուծումը՝ խորհրդի առավել արդյունավետ գործունեությունը ապահովելու երաշխիք կարող է հանդիսանալ: Այս կապակցությամբ Վենետիկի հանձնաժողովը արձանագրել է, որ դատական իշխանության անկախությունը երաշխավորող ինքնավար դատական խորհրդի ստեղծումը չի ենթադրում, որ դատական համակարգը պետք է ամբողջովին լինի ինքնակառավարվող: Դատական իշխանության վարչական կառավարումը չպետք է ամբողջովին լինի դատավորների ձեռքում: Դեռ ավելին՝ հանձնաժողովի կարծիքով՝ խորհրդի անդամները կարող են առավելապես լինել ոչ դատավորներ՝ մասնագիտական համայնքի ներկայացուցիչներ, ինչը կապահովի դատական համակարգի շահառուների ներկայացվածությունը, և գտնում ենք, որ խորհրդի կազմում հավասար թվով դատավոր և ոչ դատավոր անդամների նախատեսումը կարող է բացառել կորպորատիվիզմը և սեփական նեղ շահերով առաջնորդվելու վտանգը⁷:

Սահմանադրական նոր կարգավորումների պարագայում Բարձրագույն դատական խորհրդի կազմավորման ձևը կարելի է հաջողված համարել, քանի որ խորհրդի հինգ անդամներին Ազգային ժողովի կողմից ընտրելը ավելի նպատակահարմար է, քան երկրի նախագահի կողմից ուղղակի նշանակելը: Այստեղ կարևոր է նաև այն հանգամանքը, որ անդամները ընտրվում են Ազգային ժողովի կողմից որակյալ մեծամասնության՝ պատգամավորների ընդհանուր թվի ձայների առնվազն երեք հինգերորդի կողմից, ինչն էլ կարծում ենք, հնարավորություն կստեղծի խորհրդարանական ընդդիմությանը իր խոսքն ասելու խորհրդի անդամների ընտրության վերաբերյալ:

Կարևոր է նաև փաստել այն խնդրի մասին, որը առկա էր Արդարադատության խորհրդի ձևավորման ժամանակ նախորդ օրենսդրական կարգավորումներում և ինչը, մեր կարծիքով, բավականին վիճահարույց է թվում: Այսպես՝ 2007 թվականի փետրվարի 21-ին ընդունված դատական

օրենսգրքով սահմանվում էր, որ Արդարադատության խորհրդի՝ Հանրապետության Նախագահի կողմից նշանակված իրավաբան-գիտնականների լիազորությունները դադարում են Հայաստանի Հանրապետության Նախագահի լիազորությունները դադարելու դեպքում, իսկ Ազգային ժողովի կողմից նշանակված իրավաբան-գիտնականների լիազորությունները դադարում են Ազգային ժողովի լիազորությունների ժամկետն ավարտվելու կամ Ազգային ժողովի արձակման դեպքում: Այս իրավիճակում իրավաբան-գիտնականների պաշտոնավարումը ուղղակիորեն կապված էր ՀՀ Նախագահի կամ Ազգային ժողովի լիազորությունների ժամկետների հետ, քանի որ նշված սուբյեկտների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցնելու պարագայում՝ իրավաբան-գիտնականների լիազորությունները նույնպես կդադարեցվեին: Իսկ ներկա օրենսդրական կարգավորումներով, սահմանադրության մակարդակով ամրագրված է, որ Բարձրագույն դատական խորհրդի անդամներն ընտրվում են հինգ տարի ժամկետով՝ առանց վերընտրվելու իրավունքի: Առաջին հայացքից կարող է տպավորություն ստեղծվել, որ սահմանադրական այս կարգավորումը բավականին հիմնավոր երաշխիքներ կարող է ստեղծել ԲԳԽ-ի անդամների անկախ և անկողմնակալ գործունեության համար, սակայն ինչպես ցույց տվեց ժամանակը, սահմանադրական այս կարգավորումը արգելք չհանդիսացավ, որպեսզի նոր իշխանության կողմից ստեղծվեի այնպիսի իրավիճակ, երբ նախկին իշխանությունների կողմից ընտրված ԲԳԽ-ի որոշ անդամներ հրաժարականի դիմում ներկայացնեին:

Պետք է նկատել, որ սահմանադրական բարեփոխումների արդյունքում՝ առանձնակի ուշադրության է արժանացել դատական համակարգի կազմավորման ընթացակարգը: Կարևոր է նշել, որ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը, կոնկրետ գործերի քննության արդյունքում, որպես դատական իշխանության անկախության աստիճանի չորս չափանիշներից մեկը՝ առանձնացրել է դատավորների նշանակման եղանակը⁸:

Սահմանադրական փոփոխությունների արդյունքում՝ բավականին ամրապնդվել է Սահմանադրական դատարանի իրավական կարգավիճակը և փոփոխվել է լիազորությունների շրջանակը: Սահմանադրության 166-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ Սահմանադրական դատարանի դատավորներին ընտրում է Ազգային ժողովը՝ պատգամավորների ընդհանուր թվի ձայների առնվազն երեք հինգերորդով, տասներկու տարի ժամկետով: Սահմանադրական դատարանը կազմված է ինը դա-

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

տավորից, որոնցից երեքն ընտրվում են Հանրապետության նախագահի, երեքը՝ Կառավարության, երեքը՝ դատավորների ընդհանուր ժողովի առաջարկությամբ: Դատավորների ընդհանուր ժողովը կարող է առաջարկել միայն դատավորների: Նույն անձը Սահմանադրական դատարանի դատավոր կարող է ընտրվել միայն մեկ անգամ: Սահմանադրական դատարանն իր կազմից՝ վեց տարի ժամկետով, ընտրում է Սահմանադրական դատարանի նախագահ և փոխնախագահ՝ առանց վերընտրվելու իրավունքի (Սահ.հոդ.166-րդ, մաս 1-ին, մաս 2-րդ): Սահմանադրական նոր լուծումը՝ կապված Սահմանադրական դատարանի դատավորների որոշակի ժամկետով ընտրության հետ, կարծում ենք, բավականին վիճելի է: Նաև ՄԻԵԴ-ի նախադեպային իրավունքով՝ պաշտոնավարման ժամկետը համարվում է դատավորի անկախության երաշխիքներից մեկը⁹: Ուստի, գտնում ենք, որ այս կարգավորումը կարող է որոշ դեպքերում դատական իշխանության անկախության և հետևաբար՝ արդյունավետ արդարադատության իրականացման խոչընդոտ հանդիսանալ:

Սահմանադրական փոփոխություններով նոր կարգ սահմանվեց նաև Վճռաբեկ դատարանի դատավորների նշանակման համար: Այսպես՝ Սահմանադրության 166-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ Վճռաբեկ դատարանի դատավորներին նշանակում է Հանրապետության նախագահը՝ Ազգային ժողովի առաջարկությամբ, իսկ վերջինս առաջարկվող թեկնածուին ընտրում է պատգամավորների ընդհանուր թվի ձայների առնվազն երեք հինգերորդով՝ դատավորի յուրաքանչյուր տեղի համար Բարձրագույն դատական խորհրդի ներկայացրած երեք թեկնածուների թվից: Գտնում ենք, որ այս պարագայում Հանրապետության նախագահին վերապահվել է միայն արարողակարգային գործառույթ, և կարելի էր ուղղակի սահմանել, որ Վճռաբեկ դատարանի դատավորին ընտրում է Ազգային ժողովը, քանի որ Նախագահին այլ բան չի մնում, քան նշանակել դատավորին: Սահմանադրության նույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանվում է, որ Վճռաբեկ դատարանի նախագահն ընտրվում է Ազգային ժողովի պատգամավորների ընդհանուր թվի ձայների մեծամասնությամբ՝ Բարձրագույն դատական խորհրդի առաջարկությամբ, Վճռաբեկ դատարանի կազմից, վեց տարի ժամկետով՝ բացառելով վերընտրության հնարավորությունը: Ինչպես արդեն վերևում նշեցինք՝ բավականին արդյունավետ կարգավորում է դատարանի նախագահների ընտրվելը ռոտացիոն սկզբունքով. վճռաբեկ դատարանի և վճռաբեկ դատարանի պալատների նա-

խագահները՝ 6, իսկ մյուս դատարանների նախագահները 3 տարի ժամկետով (Սահ., հոդ 166-րդ, մաս 4-6-րդ): Նախկին օրենսդրական կարգավորման համաձայն՝ դատարանի նախագահները նշանակվում էին որպես դատավոր պաշտոնավարման ամբողջ ժամկետի համար, ինչն էլ հանգեցնում էր գերկենտրոնացման: Եվ շատ դեպքերում հաշվի չէր առնվում այն հանգամանքը, որ դատարանի նախագահը ևս դատավոր է, ով ունի որոշակի լրացուցիչ լիազորություններ՝ կապված դատարանի բնականոն գործունեության ապահովման հետ:

Այս կապակցությամբ անհրաժեշտ է նշել, որ թեև օրենսդիր մարմնի կողմից դատավորների նշանակումը տարածված միջազգային փորձ է, այնուամենայնիվ, Վենետիկի հանձնաժողովը գտնում է, որ դատավորների ընտրությունը Ազգային ժողովի կողմից թվում է առավել ժողովրդավարական մեխանիզմ, քայքայ կարող է նաև դատավորներին ներգրավել քաղաքական գործունեության մեջ և հանգեցնել գործընթացի քաղաքականացմանը¹⁰: Վենետիկի հանձնաժողովի կարծիքով՝ խորհրդարանն, անկասկած, առավել ներքաշված է քաղաքական խաղերի մեջ, և դատավորների ընտրությունը խորհրդարանում կարող է հանգեցնել քաղաքական գործարքների, որի յուրաքանչյուր անդամ կարող է ցանկանալ ունենալ իր սեփական դատավորը: Նշված խնդրի առնչությամբ մենք չենք կիսում Վենետիկի հանձնաժողովի մտահոգությունը, քանի որ, չբացառելով գործընթացի հնարավոր քաղաքականացման հետ կապված տեսակետը, պետք է կարևորել այն երաշխիքը, որի համաձայն՝ մեր օրենսդրական կարգավորմամբ, Վճռաբեկ դատարանի դատավորներն ընտրվում են ոչ թե որոշակի ժամկետով, այլ մինչև պաշտոնավարման ժամկետի ավարտը, և Ազգային ժողովը դատավորի լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման լիազորություն չունի: Եվ վերջապես՝ խորհրդարանական կառավարման ձևի պայմաններում այս կարգավորումը հնարավորություն է տալիս երկրի բարձրագույն դատական ատյանի անդամներին ընտրել ժողովրդի կողմից առաջնային մանդատով օժտված ներկայացուցչական մարմնի՝ խորհրդարանի միջոցով:

Ամփոփելով վերը շարադրվածը՝ պետք է արձանագրել, որ ինչպես և ժողովրդավարական ցանկացած պետությունում, այնպես էլ Հայաստանի Հանրապետությունում պետական իշխանության լիարժեք և արդյունավետ գործադրման գլխավոր գրավականը իշխանության ճյուղերի միջև փոխգործակցական կապի զարգացումն է: Մեր համոզմամբ՝ քննարկված սահմանադրական նոր լուծում-

ները իրական հնարավորություն կարող են ստեղծել օրենսդիր և դատական իշխանության մարմինների միջև փոխգործակցության կապի խորացման համար՝ միաժամանակ կարևորելով նաև օրենսդ-

րական դաշտի շարունակական զարգացման ուղիներ փնտրելը:

¹ Տե՛ս, Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության մեկնաբանություններ / ընդհանուր խմբագրությամբ՝ Գ. Հարությունյանի, Ա. Վաղարշյանի, Երևան, Իրավունք, 2010, էջ 897:

² Տե՛ս, Салимзянова Р. Р. Независимость судебной власти как гарантия правового государства. 2007, С. 8.

³ Տե՛ս, «Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական բարեփոխումների հայեցակարգ» մշակվել է Հայաստանի Հանրապետության նախագահին առընթեր սահմանադրական բարեփոխումների մասնագիտական հանձնաժողովի կողմից, Երևան, 2014, էջ 32:

⁴ Տե՛ս, Compilation of Venice Commission Opinions and Reports Concerning Courts and Judges, CDL-PI(2015)001 2015, Strasbourg, France.

⁵ Տե՛ս, <https://www.ency.eu/images/stories/pdf/judiciaries/authemaandelena2004judicialcouncilslessonslearnedeuropelatinamerica.pdf>

⁶ Տե՛ս, Compilation of Venice Commission Opinions and Reports Concerning Courts and Judges, CDL-PI(2015)001 2015, Strasbourg, France.

⁷ Տե՛ս, Venice Commission, CDL-INF(1998)009, Opinion on recent amendments to the law on Major constitutional provisions of the Republic of Albania, 9-12-րդ կետեր, CDLAD(2007)028, Report on Judicial Appointments by the Venice Commission, 27-րդ և 30-րդ կետեր, CDL-AD(2014)008, Opinion on the draft Law on the High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina, 30-31-րդ կետեր, CDL-AD(2002)012, Opinion on the Draft Revision of the Romanian Constitution, 66-րդ կետ, CDL-AD(2002)021, Supplementary Opinion on the Revision of the Constitution of Romania, 21-22-րդ կետեր, CDL-AD(2005)003, Joint opinion on a proposal for a constitutional law on the changes and amendments to the Constitution of Georgia by the Venice Commission and OSCE/ ODIHR, 102-րդ կետ, CDL-AD(2012)001, Opinion on Act CLXII of 2011 on the Legal Status and Remuneration of Judges and Act CLXI of 2011 on the Organisation and Administration of Courts of Hungary, 45-րդ կետ:

⁸ Տե՛ս, CASE OF FINDLAY v. UNITED KINGDOM (App. 22107/93), 25 of February 1997, par. 73 (<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58016>); Affaire RYWIN c. POLOGNE (Reguetes 6091/06, 4047/07, 4070/07, 18/02/2016), § 220):

⁹ Տե՛ս, CASE OF FINDLAY v. UNITED KINGDOM (App. 22107/93), 25 of February 1997, par. 73 (<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58016>); Affaire LUKA c. ROUMANIE, (Reguete 34197/02),21/07/2009, § 37 (<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-93648>)

¹⁰ Տե՛ս, Վենետիկի հանձնաժողովի թիվ 403/2006 (CDL-AD(2007)028) կարծիքը, 9-10-րդ պարբերություններ:

¹¹ Տե՛ս, Venice Commission, Opinion on the Draft Law on Judicial Power and Corresponding Constitutional Amendments of Latvia, CDL-AD (2002) 26, para. 22:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրություն (2005 թվականի, 2015 թվականի փոփոխություններով):
2. Հայաստանի Հանրապետության Դատական օրենսգիրք ՀՀ Սահմանադրական օրենք:
3. «Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական բարեփոխումների հայեցակարգ» մշակվել է Հայաստանի Հանրապետության նախագահին առընթեր սահմանադրական բարեփոխումների մասնագիտական հանձնաժողովի կողմից, Երևան, 2014:
4. Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության մեկնաբանություններ/ ընդհանուր խմբագրությամբ՝ Գ. Հարությունյանի, Ա. Վաղարշյանի, Երևան, Իրավունք, 2010:
5. Салимзянова Р. Р. Независимость судебной власти как гарантия правового государства. Казань, 2007.
6. Compilation of Venice Commission Opinions and Reports Concerning Courts and Judges, CDL-PI(2015)001 2015, Strasbourg, France.
7. Վենետիկի հանձնաժողովի թիվ 403/2006 (CDL-AD(2007)028) կարծիքը:

Vare Bagdasaryan

Соискатель Академии государственного управления РА

РЕЗЮМЕ

*Взаимоотношения судебной и законодательной властей РА
в условиях парламентарного правления*

В статье представлены те проблемы взаимоотношений законодательной и судебной властей, которые присутствуют в РА в условиях действующего парламентарного правления. Была изучена активная роль законодательной власти, направленная на конституционные поправки законных оснований, организации, формирования и применения судебной власти при парламентарной форме правления.

В статье было обращено внимание на выбор судей высшего судебного совета и конституционного суда, а также на действующие правовые поправки и присутствующие проблемы назначения судей апелляциянного суда.

Была отведена важная роль углублению взаимодействующей связи между законодательной и судебной властями РА, для полноценного и эффективного применения государственной власти.

Ключевые слова: законодательная власть, судебная власть, судья, парламентарная система управления, высший судебный совет, национальное собрание.

Vahe Baghdasaryan

Applicant of the Public Administration Academy of the RA

SUMMARY

*The relations between legislative and judicial powers of RA
in the conditions of parliamentary governance system*

The article presents the relations issues between legislative and judicial powers which exist in the conditions of parliamentary governance system operating in the Republic of Armenia. The active role of the legislative power that is aimed at organizing the judicial power, as well as its formation and the constitutional regulations of the legislative bases of function was studied in the conditions of parliamentary form of government.

The article refers to the election of the members of the Supreme Judicial Council and the judges of the Constitutional Court, as well as to the operating legal regulations and existing issues about the appointment of the Court of Cassation judges. The expanding on the interoperating connection between the bodies of legislative and judicial powers of RA was highlighted with the aim of providing complete and efficient use of the state power.

Key words: legislative power, judicial power, judge, parliamentary governance system, Supreme Judicial Council, National Assembly.

Բնագիրը ներկայացվել է 24.04.2020թ.

Ընդունվել է տպագրության 28.04.2020թ.

Հոդվածը երաշխավորել է տպագրության (գրախոսել է)

իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Վ. Ստեփանյանը